

ПРИГОЛОСНІ ЗВУКИ

Тверді

М'які

Позначення м'якості приголосних
на письмі буквами ь, і, є, ю, я.

1. Які букви позначають м'якість приголосних на письмі?
2. У яких випадках букви є, ю, я позначають один звук і м'якість попереднього приголосного, а в яких — два?

Вправа 220. Порівняйте вимову звуків, позначених однаковими буквами.
Запишіть подані слова у транскрипції. Як, на вашу думку, впливає [i] на
вимову попередніх приголосних?

[багéт] — [б'іг], [пап'ір] — [п'їрйа], [ве^исéлка] —
[в'їте^ир], [фартýх] — [ф'їзи^ека].

Вправа 221. Розгляньте таблицю. Розкажіть за її змістом, як відбувається розподіл звуків української мови за твердістю / м'якістю

Приголосні бувають **тверді і м'які**: наприклад, син — синь: [син] — [син'];
 ['] — позначення м'якості приголосного;
 ['] — позначення напівпом'якшення приголосного.

Тверді, що не мають парних м'яких, перед **і, я, ю, є** стають напівпом'якшеними, наприклад: білий, бязь, бюро: [б'ілий], [б'аз'], [б'уро].

32 звуки	[б], [п], [в], [м], [ф], [г], [ґ], [к], [з], [ж], [ч], [ш], [дж]	13 твердих, що не мають парних м'яких звуків
	[д], [т], [з], [с], [ц], [л], [н], [дз], [р] Де Ти З'їСи Ці ЛиНи? [д'], [т'], [з'], [с'], [ц'], [л'], [н'], [дз'], [р'], [й]	9 пар + 1 завжди м'який [й]

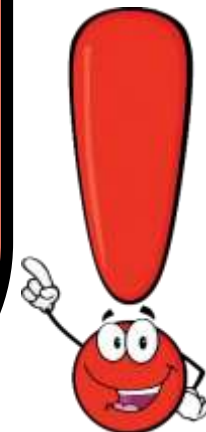

Пригадайте з уроків англійської мови, що таке транскрипція. Ознайомтеся з правилами запису в транскрипції

Фонетична транскрипція — це спосіб передачі на письмі звукового мовлення.

Правила запису в транскрипції:

1. Слово, текст, записані в транскрипції, беремо в квадратні дужки: [кр'іт].
2. Усі слова для запису транскрипцією, навіть власні назви, пишемо з малої літери: [сашко́'], [оде́са].
3. Ставимо наголос: [горо́д], [кри́га].
4. Маленькою буквою вгорі позначаємо звук, до якого наближається у вимові основний звук: [де́ре^нво].
5. Букви я, ю, є, ї, ь, щ у транскрипції не вживаємо.
6. Букви я, ю, є на початку слова, після апострофа та голосних позначають два звуки [йа], [йу], [йе], а після приголосних один — [а], [у], [е]: яблуко [йа́блуко], рясно [р'а́сно], співає [с'п'іва́йе].
7. Буква ь не позначає звука, а слугує тільки для позначення м'якості приголосного: синь [син'].
8. М'якість приголосного позначаємо рисою вгорі ['].
9. Подвоєння й подовження звуків позначаємо так: [:] [р'і́л':а́].
10. Звуки [дж], [дз], [дз'] позначаємо так: [джу́ра], [дз'об].
11. Буква ї завжди позначає два звуки [йі]: їхати [йі́хати], колії [ко́л'і́йі].
12. Буква щ завжди позначає два звуки [шч]: шука — [шчу́ка].

Вправа 222. Запишіть у транскрипції слова щастя, радість, зілля, юність, земля

[шча́с'т'а], [ра́д'іс'т'], [зіл':а], [йу́н'іс'т'], [зе'мл'а].

Вправа 223. Визначте кількість звуків і букв у словах. Чи завжди кількість букв і звуків збігається? Чому?

Ялинка, свято, духмяний, заява, в'юн, юнак, любити, єднати, гравюра, поєднання, сьомий.

Букви я, ю, є можуть позначати один і два звуки

1 звук	2 звуки
Після приголосного позначають м'якість попереднього приголосного (як і м'який знак) і голосні [а], [у], [е]: лялька [л'а́л'ка], люди [л'у́ди], синє [син'е]	В інших позиціях (на початку слова, після голосного, після апострофа й м'якого знака) позначають два звуки йа, йу, йе: яма [йа́ма], рояль [ройа́л'], зв'язок [звйазо́к]

Вправа 224. Запишіть слова у дві колонки: ті, у яких букви я, ю, є позначають м'якість приголосних на письмі і ті, у яких ці букви не позначають м'якість попереднього приголосного

М'ята, таблиця, колосся, поява, юшка,
з'юрмитися, морквяний, під'юджувати, єпископ,
кар'єра, бюро, буряк, цвах, нюанс.

Перевірка!

I - таблиця, колосся, з'юрмитися, морквяний, бюро, буряк, цвях, нюанс.

II - м'ята, поява, юшка, з'юрмитися, під'юджувати, єпископ, кар'єра.

Вправа 230. Запишіть у транскрипції виділені слова з довідки

Курйоз, тьохкати, льон.

Перевірка!

[курйóз], [т´óхкати^е], [л´он].

Домашнє завдання

Вивчити параграф 28, впр. 223 (письмово записати слова парами в транскрипції)

223

Визначте кількість звуків і букв у словах. Чи завжди кількість букв і звуків збігається? Чому?

Ялинка, свято, духмяний, заява, в'юн, юнак, любити, єднати, гравюра, поєднання, сьомий.